

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.407/2015/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Szűr Balázs ügyvéd által képviselt **felperes Kft. neve, székhelye** szám alatti székhelyű felperesnek – dr. Juhász Gábor ügyvéd által képviselt **alperes Kft. neve, székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen hibás teljesítésből eredő igényérvényesítés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2015. április 15. napján meghozott 10.G.21.072/2014/44. számú ítélete ellen az alperes által 46. sorszámon előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 150.000,- (Egyszázötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A felperes 2008. november 6-án vállalkozási szerződést kötött a **vízerőmű neve** Vízerőművet üzemeltető **A...** Kft-vel, melyben elvállalta a **vízerőmű neve** Vízerőmű III. számú turbina háza belső vasbetonfelületének javítási és karbantartási munkálatait. A felperes ezt követően 2008. november 14-én már megrendelőként kötött alvállalkozási szerződést alperessel ugyanezen munkálatok elvégzésére 1.800.000,- Ft + ÁFA vállalkozói díj ellenében. A javítási-karbantartási munkák elvégzését a szerződés mellékletét képező költségvetés szerint vállalta az alperes azzal, hogy az állványzatot, a vasbetonfelület mosását, tisztítását és a vízzáró ún. Sika típusú vakolathoz szükséges építőipari alapanyagokat a felperesi megrendelő biztosítja. A munkafeladatok technológiai részletezése szerint a felület javítása a hiányzó felületek pótlásával történik. A teljes felület póruszáró glettelése Sika Repair 30 készhabarccsal, egy rétegben 3 mm rétegvastagságban, 660 négyzetméter felületen szükséges. A teljes felület átvonása végül Sika 101/a. műanyagadalékkal javított készhabarccsal két rétegben, 3 mm rétegvastagságban, 650 négyzetméter felületen történik meg. A szerződés 3.2. pontban az alperes I. osztályú minőségben vállalta a költségvetési melléklet szerinti kivitelezést. A szerződés 4. pontja a felvonulási időpontként 2008. november 21. napját, míg befejezési határidőként 2008. december 2. napját határozta meg. A szerződés 7.1. pontjában az alperesi vállalkozó 5 éves időtartamra jótállást vállalt a műszaki átadás-átvétel napjától kezdődően.

A munkavégzés során a munkaterületen három alkalommal ellenőrzést végzett a **B...** Kft. felperes által megbízott helyi képviselője. Az alperes a munkálatokat határidőre elvégezte, a vállalkozói díj elszámolása az átadás-átvételt követően megtörtént. A díjat a felperes hiánytalanul kifizette az alperes részére .

A felperes 2009. január 8-án hibabejelentést kapott megrendelőjétől, mely szerint helyszíni bejárás során megállapították, hogy a vasbeton felület karbantartási munkálatainak technológiai kivitelezési

hibája miatt az utolsó réteggént felhordott Sika 101/a. bevonat sok helyen megrepedezett és nagy kiterjedésű, egybefüggő felületeken elvált az alatta lévő alapozó rétegről. A felperes a **B... Kft.** részéről állásfoglalást szerzett be, ebben az került rögzítésre, hogy a kiegyenlítő réteg előnedvesítése nem volt megfelelő mértékű a vízszigetelő réteg felhordás előtt, a burkolatzáró Sika 101/a. réteg utókezelése pedig elmaradt. A felperes 2009. február 9-én írásban hívta fel garanciális javítási munkák elvégzésére alperest. A felek képviselői 2009. február 13-án az **szakértői intézet neve** szakvélemény beszerzésében állapodtak meg. A felperes 2009. április 30-án ismét felhívást intézett alpereshez a hibák kijavítása tárgyában, aki azonban ettől elzárkózott. A felperes az eredménytelen felszólításokat követően a hibát részben a saját szakembereivel, részben másik alvállalkozó bevonásával javíttatta ki.

Az **szakértői intézet neve** 2009.május 15-én adta ki szakvéleményét, melyben a helyszíni szemle és laboratóriumi anyagvizsgálat, valamint próbaragasztások eredményét összegezve tapasztalta, hogy a Sika 101/a. réteg táblásan repedezik, e táblák kopognak, a felület 80 %-a elválík a Sika Repair 30 típusú felületi glettrétegtől, annak egy vékony felületrétegével együtt. Az intézet a hibák okait öt pontban sorolta fel, így megállapította, hogy a Sika Repair 30 megjelölésű anyag keverésénél a vizet túladagolták és ez okozhatta a cementgél kiúszását, valamint a felület hálós repedezettségét. A Sika 101/a. anyagot egy rétegben nem lehet felhordani a felületre, legalább kétrétegű felhordás alkalmazása szükséges, melyet előnedvesítésnek kell megelőznie. Az intézet kitért arra is, hogy a kivitelezéskor az előírás szerinti környezeti hőmérséklet nem volt megfelelő s a rétegek utókezelése is elmaradt, mindezek a rendellenességek együttesen okozták a meghibásodást. A laboratóriumi próbaragasztások során a Sika 101/a. felület hálós repedezése különböző technológiai megoldások alkalmazása ellenére is több esetben bekövetkezett.

A felperes 2009. június 16-án megrendelőjéhez címzett levélben jelentette készre a saját garanciális javítását, melynek teljesítéséről a **A... Kft.** 2009. augusztus 18-án adott ki igazolást.

A felperes leszállított keresetében 5.773.821,- Ft és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni alperest hibás teljesítés miatt. A kezdetben szavatosság alapján előterjesztett kereset jogcímét utóbb a per során jótállásra módosította. Állította, hogy a hiba bekövetkezte az alperesi teljesítés során keletkezett, az átadás-átvételt követően olyan körülmény nem merült fel, amely hibaoknak lenne tekinthető. Cáfolta, hogy szakszerűtlen utasítást adott volna, az alkalmazott rétegrend technológiailag nem hibás megoldás. Hangsúlyozta, az alperes saját ajánlatához igazodó ütemezéssel végezte a kivitelezést, így a száradási idők betartása illetve a szakszerű utókezelés is a szerződési kötelezettsége körébe tartozott. Megjegyezte, hogy az alperesi vállalkozó által vezetett építési naplóban szerződésszerű teljesítést befolyásoló, veszélyeztető körülményre vonatkozó bejegyzés nem található, alperes egyéb más úton sem jelzett ilyet.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érdemben hangsúlyozta, hogy a kivitelezési munkát a megrendelő iránymutatásai és szigorú ellenőrzése mellett kellett végeznie. Utalt rá, hogy ennek ellenére a kivitelezési árajánlat készítése során ő figyelmeztette a megrendelőt a két különböző típusú anyag együttes felhasználásával kapcsolatos esetleges problémákra. Ezzel álláspontja szerint eleget tett kimentési kötelezettségének, előzetes figyelmeztetést közölt a szakszerűtlen utasításokat adó felperes felé. További védekezéséért hivatkozott arra is, hogy a víztározók, betonmedencék vízálló bevonattal történő felújítása esetén üzemszerűen víz alá kell helyezni a bevonattal ellátott felületeket, így lehet azok vízállóképességét és épségét megóvni. A vízzel feltöltés perbeli esetben egy hónap elteltével sem történt meg, ezen kívül a téli időszakban a hőmérséklet változások is kedvezőtlenül befolyásolhatták a vízepítési műtárgy szerkezetét.

A perben meghozott elsőfokú ítéletet a másodfokú bírósággént eljáró Pécsi Ítéltábla végzésével hatályon kívül helyezte, mert a **szakértői intézet neve** szakvéleményét – annak ellentmondásai miatt – nem találta ítélezés alapjául elfogadható érdemi bizonyítéknak, a megismételt eljárásra további szakértői bizonyítást írt elő.

A per a Kúria kijelölése nyomán a Kecskeméti Törvényszék előtt folytatódott.

Az elsőfokú bíróság az **szakértői intézet neve** szakvélemény, valamint az alperes álláspontjának igazolására benyújtott magánszakértői vélemény ellentmondásaira és az előírt további szakértői bizonyítás szükségességére tekintettel a **szakértői testület neve** rendelte ki az ügyben. A testületi szakvélemény összefoglaló megállapítása szerint a felületi leválás oka a kivitelezés technológiai végrehajtására nem vezethető vissza. A szakértői testület az alkalmazott rétegrendet sem találta kifogásolhatónak, figyelemmel arra, hogy a vízerőmű másik két turbinaháza rekonstrukciójánál ugyanezt a technológiát hibamentesen alkalmazták. A szakértői testület – más, eddig nem ismert és utóbb a javítás miatt már nem is vizsgálható kiváltó körülmények lehetőségére utalva – a hibaokot nem találta megállapíthatónak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a leszállított kereseti kérelem szerint 5.773.821,- Ft és járulékai tekintetében marasztalta felperes javára alperest. A bíróság álláspontja szerint nem volt akadálya annak, hogy a felperes a megismételt eljárásban módosítsa keresete jogcímét és követelését az alperes szerződésben vállalt jótállási kötelezettségére alapítsa. A lefolytatott szakértői bizonyítás eredményeként megállapította, az alperes által kivitelezett vakolat jelentős része az átadás-átvételtől számított egy hónap elteltével nagyobb részben levált, ebben az állapotában a vízerőmű III. számú vízturbina háza rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná vált. A szakértői bizonyítás útján a kimentés érdekében alperesnek tényszerűen bizonyítania kellett volna, hogy a teljesítést követően milyen konkrét ok eredményezte a vakolat leválását. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, a jótállás vállalásának éppen a bizonyítási teher szempontjából van jelentősége. A kötelezett – jelen esetben alperes – csak abban az esetben mentesülhet a hibás teljesítésért való helytállás alól, ha bizonyítja, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett. Az alperes ezzel kapcsolatos hivatkozásait nem találta bizonyítottnak, így azt, hogy a kivitelezés során a felperes szakszerűtlen technológiai utasítást adott, és a megrendelő által biztosított anyagok alkalmatlanságát sem támasztotta alá a szakértői bizonyítás. Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás eredményét összegezve arra a következtetésre jutott, hogy a perben nem sikerült tisztázni a hiba pontos okát, mibenlétét. Ebből következően az alperes nem tudott eleget tenni azon bizonyítási kötelezettségének, hogy szolgáltatása a teljesítés időpontjában hibátlan volt. A kimentés sikertelensége a jótállási kötelezettségből eredő szavatossági helytállást megalapozza.

Az alperes a leszállított kereseti követelést összecszerűségében nem vitatta, így a kereset szerint marasztalta alperest a kijavítási költségben felperes javára.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Hangsúlyozta, hogy csupán egy részfeladat elvégzése volt a vállalkozási szerződés tárgya, az állványozást, a munkaanyagokat a felperes biztosította és ő adott technológiai utasításokat is. A szakértői bizonyítás a kivitelezési munkálatokra vonatkozó szakmai szabályok megsértését nem állapította meg, hanem nem ismert más okok, körülmények közrejátszására következtetett. Alperes álláspontja szerint a hiba okát ténylegesen nem kell bizonyítania – ennek egyértelmű meghatározására a szakértők sem tudtak nyilatkozni –, ugyanakkor teljesítése megfelelt a szakmai szabályoknak, ez elegendő a kimentéshez. Kiemelte, hogy a hibát okozó körülményt a műszaki, szakmai, tudományos ismeretek aktuális állása szerint nem lehetett beazonosítani, felismerni.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokok alapján történő helybenhagyására irányult. Tételesen cáfolta a fellebbezésben felhozott alperesi érveket, külön kitért arra, hogy a jótállásra kötelezettnek a hiba okát bizonyítania kellett volna.

A fellebbezés nem alapos.

Az alperesi alvállalkozó által végzett építőipari tevékenység teljesítése után, alig egy hónap

elteltével jelentkező vakolatleválás az alperesi szolgáltatás minőségét érintette. Az alperes a szerződés 7. pontjában 5 éves jótállási kötelezettséget vállalt, ezért a felperesi jogosult, mint megrendelő a szolgáltatás kétségkívül megjelenő hibájának elhárításával felmerült javítási költségeit a jótállás alapján jogszerűen kívánta érvényesíteni. Az elsőfokú eljárásban az alperes ezen jogcímre történt keresetváltogatást is kifogásolta, azonban nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a pert megelőzően már közölt igényét ezen a címen a felperes a per során is előterjeszthesse (EBH 2009/1954. számon közzétett elvi határozat).

A jótállás lényege szerint a kötelezett arra vállal önként helytállási kötelezettséget – azt „garantálja” –, hogy az általa teljesített mű, szolgáltatott dolog a jótállási időn belül nem hibásodik meg. A szolgáltatás hibátlanágáért vállalt jótállás alapvetően nem felelősségi természetű, hanem kockázati helytállást jelent, a szolgáltatás jótállási időn belüli meghibásodásának kockázatát a kötelezett magára vállalja (szerződéses kockázattelepítés). A jótállás tehát alapvetően nem felelősségi és nem felróhatósági természetű, mint ahogy a szavatosság sem az, hanem objektív helytállási kockázatot hoz létre a kötelezett számára (BH 2010/16. szám alatti eseti döntés).

A szavatossághoz képest a szigorúbb helytállás abban nyilvánul meg, hogy a bizonyítási teher fordított: a jótállási idő alatt bekövetkező és a kötelezettel szemben minőségi kifogásként közölt hiba esetén törvényi vélelem áll fenn arra, hogy a hiba oka a teljesítés időpontjában már benne volt (rejtetten) a szolgáltatásban. A kötelezettnek kell tehát kimentenie magát annak bizonyításával, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett (a perben irányadó 1959. évi Ptk. 248. § (1) bekezdés). A hibás teljesítés esetén a szavatosság és a jótállás eltérése éppen a bizonyítási teher kérdésében kap jelentőséget: a hibaok keletkezésének és időpontjának bizonyítási terhe szavatosság esetén a jogosultra hárul, míg jótállás vállalása esetén ez a kötelezettet terheli. Mindkét jogintézmény ugyan objektív természetű, a jótállás mégis a bizonyítási teherre vonatkozó rendelkezés miatt szigorúbb helytállási forma.

A bizonyítási teher megfordulása tehát a jótállás lényegéből adódik, a jótállás elvállalója ugyanis azt garantálja, hogy meghatározott időn belül a jótállás alá eső termék (szolgáltatás) nem hibásodik meg. Ha a jótállási időn belül mégis valamilyen hiba jelentkezne, akkor a jogosultnak – a szavatosságtól eltérően – nem kell bebizonyítania, hogy a hiba oka a szolgáltatásban már a teljesítéskor is benne volt. A gyakorlatban a hibás teljesítésre vonatkozó fordított bizonyítási teher jelentősége rendkívül nagy, azt jelenti, hogy a jótállás időtartama alatt a hiba okával, keletkezésével, eredetével összefüggő szakmai bizonytalansági tényezők a kellékszavatosságtól eltérően a kötelezett terhére esnek (Hasonlóan: Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez II. kötet 1600-1601. oldal, Wolters Kluwer Kiadó Budapest 2014.).

A kifejtettekből következően az alperesnek a perben nem azt kellett bizonyítania, hogy mi *nem* okozta a hibát, azaz nem elegendő a kimentéshez a rajta kívül álló más hibalehetőségek példálózó felsorolása sem. Alperesnek azt a konkrét hibaokot kellett volna kétséget kizáróan bizonyítania, ami a vakolat repedezését, leválását előidézte. A hibaok megállapítása, annak bizonyítása ugyanis elengedhetetlen ahhoz, hogy a hibaok bekövetkezésének időpontjára következtetést lehessen levonni, csak annak az átadás *utáni* keletkezése mentesítheti az alperesi kötelezettet a garanciális kötelezettségek alól (BDT 2002/566., BH 1999/381. szám alatt közzétett eseti döntések).

A perbeli esetben a 2008. december elején végzett kivitelezést követő egy hónap elteltével már bekövetkezett a vízálló vakolat leválása, ami olyan szakmai kérdéseket vetett fel, amelyek kizárólag szakértői bizonyítás útján voltak tisztázhatók. A felperes által készített **szakértői intézet neve** szakvélemény ellentmondásaira a Pécsi Ítéltábla a korábbi elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzésében mutatott rá. Az alperes magánszakértőjének véleménye ugyancsak nem volt alkalmas a kimentéshez, így helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 183. § (1) és (2) bekezdései

szerint igazságügyi szakértői testületi szakvélemény beszerzése iránt intézkedett. Ebben a szakértői testület számba vette a lehetséges körülményeket, melyek a meghibásodáshoz vezethettek, azonban a hibaokot meghatározni nem tudta és azt sem, hogy az mikor keletkezhetett a teljesítés időpontjához képest. **szakértői testület** neve a szakértői testület részéről személyesen meghallgatott szakértő nyilatkozatai ezt több szempontból is megerősítették (41. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

A szakértői testület nevében nyilatkozatot tett szakértő meghallgatása során az elsőfokú bíróság eljárási szabályt nem sértett. Amint arra a felperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen utalt, a 33/2007. (VI. 22.) IRM rendelet 14. § (3) bekezdése alapján a szakértői testületet az egyes ügyekben a bizottság elnöke által kijelölt tag is képviselheti. A testületi szakvélemény rögzítette, hogy az eseti bizottság **szakértői testület**t bízta meg ilyen nyilatkozattételi joggal, így az ő tárgyaláson történő személyes meghallgatása az irányadó eljárási szabályoknak megfelelően történt meg (Pp. 180. § (1)-(3) bekezdés), a tárgyaláson tett nyilatkozatai a perben érdemi bizonyítékul szolgálnak. Ennek lényege, hogy a tudomány, a műszaki szakmai ismeretek, vizsgálati módszerek jelenlegi szintjén a vízzáró külső vakolatréteg leválásának oka egzakt módon utólag már nem meghatározható.

A kifejtettek szerint a jótállásra köteles alperest – az őt terhelő bizonyítási teher miatt – az sem mentesíti, hogy a hibát okozó körülmény a műszaki-szakmai ismeretek aktuális állása szerint nem volt felismerhető és felderíthető.

A felperes tehát jogszerűen érvényesíthette a kijárási költség követelésében megnyilvánuló szavatossági jogokat (Ptk. 248. § (5) bekezdés, Ptk. 306. § (3) bekezdés).

A javítási költségek érvényesítése a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) GK 47. számú állásfoglalás II. pontjával összhangban történt. Azösszegezés megállapításához a felperes keresetleveléhez tételes, kellően indokolt összeállítást csatolt, ezt a per során az alperes sem vitatta, így a kizárólag javítási költségekre irányadó, leszállított kereseti kérelem szerinti marasztalást tartalmazó elsőfokú ítéletet az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az ügyvédi munkadíj összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint az (5) bekezdése alapján határozta meg.

S z e g e d , 2015. december hó 10. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

. Dobler László sk.
előadó bíró

Dr. Béri András sk.
táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő